

[Handelsministeren.]

I kraft af de overgangsbestemmelser, som tænkes fastsat i medfør af § 11, er det tanken at holde det hidtidige tilskudssystem i kraft, indtil rådet sammen med institutterne har kunnet træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at etablere grundlaget for, at de nye bestemmelser i § 5 kan bringes i anvendelse. Denne indkøringsperiode skal dog være tilendebragt inden 1. april 1974. Det må erkendes, at denne frist er meget knap tilmålt til løsning af denne opgave, og en senere ikrafttræden end 1. april d. å. ville derfor nødvendiggøre en længere overgangsperiode, hvad jeg har ønsket så vidt muligt at undgå. Jeg håber derfor, at behandlingen af lovforslaget vil kunne tilendebringes så betids, at den ikrafttrædelsesdato, der er forudset i § 10, ikke skal vise sig at være for optimistisk.

Med disse bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling.

Socialministeren (Eva Gredal): Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om social bistand*.

Dette lovforslag er foreløbig det sidste i rækken af forslag, som gennem de seneste folketingsamlinger er kommet frem i folketinget som følge af socialreformkommissionens arbejde. Kommissionens 1. betænkning fra 1969 dannede først grundlag for loven om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, der trådte i kraft den 1. juli 1970. Dernæst gav betænkningen stof til lovene om offentlig sygesikring og om dagpenge ved sygdom eller fødsel, der begge skal træde i kraft den 1. april i år. Endelig bygger loven om den sociale ankestyrelse, som tinget vedtog lige før jul, på betragtninger i den 1. kommissionsbetænkning.

I § 30, stk. 1, i den sociale styrelseslov er det foreskrevet, at forslag om en samlet revision af lov om offentlig forsorg, lov om børne- og ungdomsforsorg, lov om mødrehjælpsinstitutioner og lov om revalidering skal fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1972-73. I overensstemmelse hermed har socialreformkommissionen under 2. fase af sit arbejde lagt hovedvægten på at udstikke retningslinierne for en samlet lov om social bistand, der kan afløse de love, der er nævnt i den sociale styrelseslovs §

30, og to love, som synes at høre naturligt med sammen med denne lovgivning, nemlig loven om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister og loven om husmoder afløsning og hjemmehjælp.

Socialreformkommissionen afgav sin 2. betænkning i september 1972, og da arbejdet med at omsætte tankerne om en samlet bistandslov til virkelighed allerede var påbegyndt under de afsluttende faser i kommissionens arbejde, var et udkast til en bistandslov redigeret færdigt i oktober 1972 — hvilket jo også var en nødvendig forudsætning for, at et lovforslag kunne nå at komme til behandling i denne folketingsamling.

I forbindelse med dette lovforslag, der — som jeg allerede har været inde på — skal træde i stedet for 6 af de gældende love inden for socialministeriets område og omfatte praktisk talt alle regler om skønsmæssigt udmålte ydelser i den sociale lovgivning overhovedet, har jeg for første gang fulgt den fremgangsmåde at sende lovudkastet til udtalelse hos en lang række interesserede organisationer og institutioner. Af hensyn til ønsket om at få lovforslaget frem her i tinget i rette tid måtte besvarelsesfristen sættes til nogle få uger, men at dømme efter den stak af besvarelser, der er kommet til socialministeriet, har man alligevel rundt omkring følt det som noget positivt at få lejlighed til at beskæftige sig med udkastet, inden det er blevet fremsat som lovforslag. De reaktioner, der er kommet, har dog også givet mig indtryk af, at der er knyttet meget store forventninger til dette lovforslag, og at man fra mange sider havde ventet sig noget i retning af et socialpolitisk manifest med mange formålsbestemmelser om sikring af den enkeltes tryghed og trivsel, om forebyggelse og om de offentlige myndigheders service i samarbejde med den enkelte ansøger. For den, der ikke er vant til at læse lovtekster, har det derfor nok været noget af en skuffelse at blive præsenteret for et lovudkast, der med en række nøgterne ord gav udtryk for et sæt regler af et vist juridisk tilsnit. Denne reaktion vil lovforslaget næppe møde hos medlemmerne af dette ting, som fra deres arbejde er fuldt fortrolige med, at der er ret snævre grænser for, hvad man optager af formålsbestemmelser i et lovforslag, og at man inden for de juridi-

[Socialministeren.]

ske rammer, som en lovtekst afstikker for myndighedernes virksomhed, meget vel kan løse menneskelige problemer på en menneskelig måde.

I denne forbindelse bør jeg nok nævne, at socialreformkommissionen i sin 2. betænkning taler om en service- og bistandslov, mens det forslag, jeg nu fremsætter, har betegnelsen „Lov om social bistand“. Dette betyder ikke, at jeg har villet tage afstand fra tanken om de sociale myndigheder som serviceorganer, men hænger sammen med, at fremmedord så vidt muligt må undgås i en lovtekst, og at ordet „service“ ikke er særlig mundret. I de diskussioner, jeg allerede har deltaget i om lovudkastet, har det vist sig, at dette ord kunne udtales på mange forskellige måder.

Om de kommentarer, der er sendt til mig om lovudkastet, kan jeg sammenfattende sige, at de alle er blevet læst og gennemgået, inden udkastet er blevet redigeret færdig til det forslag, der nu ligger på folketingets bord.

Inden jeg går over til en gennemgang af de enkelte dele af dette omangsrige lovforslag, der tæller 146 paragraffer, skal jeg omtale de grundprincipper, det bygger på.

For det første betyder forslaget en administrativ forenkling i forhold til det bestående system. Efter de gældende regler skal det menneske, der får brug for bistand fra det offentlige, henvende sig snart på socialkontoret, snart til et revalideringscenter eller en mødrehjælpsinstitution. I modsætning hertil betyder forslaget den endelige gennemførelse af det enstrengede system, som man talte meget om allerede i socialreformkommissionens 1. betænkning. Henvendelser om enhver form for hjælp skal kun rettes ét sted, nemlig til det sociale udvalg i opholdskommunen. Dette betyder dog ikke, at de kommunale sociale myndigheder skal være overladt til at sidde at kæmpe med alle slags indviklede problemer på egen hånd. De lokale myndigheder skal under deres behandling af sagerne have adgang til at søge sagkyndig bistand, navnlig hos amtskommunernes socialcenter. Men når de almindelige sagsbehandlere og specialisterne i fællesskab har fundet ud af, hvad der skal gøres for den familie, der søger hjælp, skal hjælpen kanaliseres ud til ansøgeren gennem

den kommunale socialforvaltning, så den enkelte stadig har ét kontaktpunkt at holde sig til. Det er et led i dette princip, at såvel mødrehjælpen som revalideringscentrene nedlægges som selvstændige institutioner. Men det er også et led i den enstrengede ordning, at der ikke længere skal være selvstændige børne- og ungdomsværn til at behandle de sager, der får påklistret etiketten „børneværnsager“. De erfaringer, der er gjort, navnlig efter at man har fået familievejledningsordninger, viser, at de enkelte familiemedlemmers problemer ikke kan holdes skarpt adskilt fra hinanden, og at det, der måske først fremtræder som et problem med børnene, i virkeligheden er forældrenes problem. Efter de gældende regler fører dette til, at en sag om en familie kan vandre frem og tilbage mellem børne- og ungdomsværnet og det sociale udvalg. Efter lovforslaget søges dette spild af kræfter undgået ved, at alle sager samles hos det sociale udvalg.

For at forebygge misforståelser vil jeg gerne her indskyde, at lovforslaget indeholder en kort opregning af de kommunale, amtskommunale og centrale organer, der kan komme til at tage del i sager om social bistand, men at de nærmere regler om disse organer må søges i den kommunale og den sociale styrelseslov, og at forslaget ikke betyder nogen ændring i den kompetencefordeling, der er gennemført i disse to love. Den eneste undtagelse herfra bliver en ændring med hensyn til godkendelse af planer for kommunale institutioner, som jeg senere skal vende tilbage til.

Et andet hovedprincip bag lovforslaget er, at der sker en udbygning af de former for bistand, der kan ydes den enkelte. Efter de gældende regler kan de, der henvender sig om hjælp, ledes ind i en række forskellige båse, og omfanget af den hjælp, der kan ydes, afhænger af, om pågældende er værnepligtig, revaliderend, enlig forsøger, pensionist osv. Til forskel herfra bygger lovforslaget på det princip, at det er den enkeltes behov, der er afgørende for, hvilken bistand der kan ydes, ikke hvilken etikette man kan klistre på ansøgeren. Alle skal have adgang til rådgivning, uanset om de har børn under 18 år, og økonomisk hjælp skal udmåles efter samme retningslinier, uanset om behovet skyldes sygdom, aftjening af værnepligt el-

[Socialministeren.]

ler en ægtefælles død. Det er mit håb, at det på denne måde vil være muligt at udnytte de midler, samfundet kan afse til sociale støtteordninger, på en sådan måde, at der bliver en mere ligelig dækning for mennesker, der har behov for samme form for bistand.

Det er et led i dette lighedsprincip, at man efter forslaget ved udmåling af kontant hjælp forlader sondringen mellem hjælp ved trang i almindelighed og den såkaldte udvidede hjælp, der ydes i en række specielle situationer, f. eks. langvarig sygdom, værnepligt osv. Lovforslaget bygger på den tanke, at der i den øjeblikkelige trangssituation skal gives en familie hjælp af en sådan størrelse, at det kan modvirkes, at de hidtidige levevilkår i væsentlig grad forringes, og at familien begynder at glide ned ad det sociale skræplan. I socialreformkommissionens 2. betænkning foreslås det, at der i denne situation skal ydes hjælp på et niveau svarende til mellemste invalidepension. Skulle man følge kommissionen, tyder de beregninger, der er foretaget, på, at udgifterne til kontant hjælp vil blive forøget med et beløb, der overstiger, hvad regeringen mener at kunne gå ind for på nuværende tidspunkt. Hertil kommer, at man antagelig vil kunne nå ret langt i retning af ønsket om at opretholde en families levevilkår ved i den akutte situation at yde hjælp efter de nuværende retningslinier for udvidet hjælp, dvs. at der til det egentlige underhold kan ydes hjælp op til folkepensionens grundbeløb, og at der herudover gives dækning for rimelige faste udgifter, først og fremmest husleje.

Efter forslaget skal den såkaldte forbigående hjælp kunne fortsætte, så længe der er rimelig sandsynlighed for, at modtageren på denne måde kan bringes igennem sine vanskeligheder og derefter vil kunne klare sig selv. Viser det sig imidlertid, at denne forventning ikke holder stik, men at der bliver brug for en varig hjælp fra det offentlige, må ydelserne nedtrappes, så den samlede hjælp kommer til at ligge på folkepensionsniveauet.

Som et tredje hovedprincip i lovforslaget kan jeg nævne, at der sker en decentralisering af ansvaret for oprettelse og drift af sociale institutioner. Ordningen kan kortest

beskrives på den måde, at ansvaret fordeles mellem kommuner, amtskommuner og staten under hensyn til, hvor stort behovet er for den enkelte type af institutioner. Ud fra denne grundregel får kommunerne ansvaret for, at der oprettes daginstitutioner for børn og de almindelige institutioner for ældre og invaliderede, nemlig daghjem, dagcentre, plejehjem og en ny boligtype — de såkaldte beskyttede boliger. Samtidig bliver det amtsrådenes opgave at sørge for oprettelse af rådgivningscentre for børn og unge, revalideringsinstitutioner, døgninstitutioner for børn og unge og forsorgshjem samt at videreføre de svangre- og mødrehjem, der hidtil har været drevet af mødrehjælpen. Endelig forudsættes nogle helt specielle plejehjem, navnlig for yngre revaliderede, drevet på centralt plan under hensyn til, at der kun er brug for nogle få af disse hjem. Hvad særfor sorgen angår, betyder forslaget en videreførelse af den nuværende centrale drift. Socialreformkommissionen omtaler muligheden for, at særfor sorgens institutioner i en ikke for fjern fremtid skal overføres til amtskommunerne, men det er min opfattelse, at det vil føre for vidt at gennemføre denne omfattende ændring samtidig med, at ansvaret for en lang række andre institutioner lægges ud til de lokale organer.

Når kommunen eller amtsrådet får ansvaret for en bestemt type institutioner, indebærer det ikke alene, at der skal tages et initiativ, men også, at det er kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, der selv skal påse, at planerne for de enkelte institutioner er i overensstemmelse med de standardforskrifter, der udsendes af socialministeren. På dette punkt afviger forslaget fra reglerne i den sociale styrelseslov, hvorefter planerne for kommunale institutioner skal godkendes af amtsrådet. Det følger dog allerede af de forhandlinger, der finder sted i folketingsudvalget om standarder og normer, at styrelseslovens regel ikke kan opretholdes, og vi befinder os på et område, hvor der utvivlsomt kan spares tid og kræfter, som efter den hidtidige ordning er anvendt til at indhente godkendelse af planer fra overordnede myndigheder.

I denne forbindelse vil jeg dog gerne udtrykkelig gøre opmærksom på, at lovforslaget hviler på den forudsætning, at der ikke sker nogen ændring af reglen i den sociale

[Socialministeren.]

styrelseslovs § 11 om, at amtsrådet ved forhandling med de kommunale myndigheder skal udarbejde en samlet udbygningsplan for den sociale og sundhedsmæssige virksomhed i amtet. Det er i øvrigt en af de bestemmelser i den sociale styrelseslov, der endnu ikke er sat i kraft, men jeg er indstillet på, at den skal sættes i kraft senest samtidig med bistandslovens ikrafttræden.

Som det fjerde og sidste hovedprincip i lovforslaget vil jeg omtale finansieringsordningen, der bygger på den hovedregel, at der skal være samme finansiering af enhver form for bistand. Efter de gældende love udgør refusionsreglerne et meget broget billede med refusion til kommunerne efter satser, der varierer fra 37½ til 100 pct. Det er beregnet, at kommunerne efter disse forskelligartede regler får en gennemsnitlig refusion på ca. 67 pct., og det er hensigten, at den fremtidige refusion til kommunerne skal ligge på samme niveau. De regler, der er indsat i lovforslaget, som det foreligger nu, svarer til den ordning, der blev drøftet i regeringens opgave- og byrdefordelingsudvalg før jul, og går ud på, at kommunerne dels får en refusion på 50 pct. af de faktisk afholdte udgifter, dels får et beløb svarende til ca. 17 pct. efter lovgivningen under indenrigsministeriet om tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier.

Om finansieringen bør jeg i øvrigt nok nævne, at det efter forslaget forudsættes, at udgifterne vedrørende forsorgshjem på grund af det omflakkende klientel ikke kan henføres til nogen bestemt kommune, men som hidtil bør fordeles mellem staten og amtskommunerne, og at særforsorgens institutioner, så længe de stadig drives centralt, udelukkende finansieres af staten.

Om de enkelte dele af lovforslaget kan jeg indledningsvis sige, at forslaget begynder med et *afsnit I* med de almindelige bestemmelser, der er fælles for alle former for social bistand, og at der herefter i *afsnittene II-VIII* gives en beskrivelse af de enkelte grene af den sociale bistand, således at inddelingen i afsnit går efter arten af den bistand, der ydes, ikke — som i en del af den gældende lovgivning — efter årsagen til, at der er brug for hjælp.

I afsnittet med de almindelige bestem-

melser fastslås først, at det offentlige er forpligtet til at yde bistand til enhver, der opholder sig her i landet. Derefter omtales den enkeltes forpligtelse i forhold til det offentlige til at sørge for sig selv, sin ægtefælle og sine børn. Forslaget betyder på dette punkt en ligestilling mellem mandens og hustruens forpligtelse og en lempelse med hensyn til forsørgelsespligten over for børnene, så disse får bedre adgang til hjælp, hvis de selv har fået forsørgelsespligt over for et barn eller venter et barn.

Efter en kort beskrivelse af de myndigheder, der medvirker ved ydelse af bistand, og adgangen til at klage over disse myndigheders afgørelse, følger nogle regler om pligt til at give oplysninger, der sikrer, at der sættes ind med den bedst mulige hjælp i det enkelte tilfælde, og nogle straffebestemmelser i tilknytning hertil samt endelig nogle regler om tilbagebetaling af hjælp, når visse særlige forhold foreligger. Afsnittet bygger på stof, der navnlig er hentet fra den gældende forsorgslov. Der er således ikke noget principielt nyt i disse regler, bortset fra at der på en række punkter er sket en forenkling og modernisering. Jeg er imidlertid igennem nogle af de bemærkninger, der er kommet til lovudkastet, blevet klar over, at afsnittet har virket afskrækkende på visse sociale medarbejdere, som gennem deres daglige arbejde alene har været bekendt med reglerne i en af de speciallove, der skal gå ind i den nye fælleslov, og ikke har været klar over, at disse speciallove allerede i dag indeholder henvisninger til de almindelige principper i forsorgsloven.

Lovforslagets første specielle afsnit giver regler om rådgivning i videste forstand, dvs. en bistand fra de sociale myndigheders side, der først og fremmest er af forebyggende art, og som ikke i sig selv indebærer tildeling af ydelser, men naturligvis i mange tilfælde må kombineres med andre former for bistand. En central del af reglerne i dette afsnit går ud på at indføre en rådgivningsordning, der står åben for alle til afløsning af den nuværende familievejledning for familier med børn under 18 år. Jeg nærer stor tillid til, at en sådan almindelig rådgivning — efterhånden som det bliver praktisk muligt at udbygge den i de enkelte kommuner — vil være et værdifuldt red-

[Socialministeren.]

skab i bestræbelserne på at forebygge, at sociale skader opstår, og at virkningen af de skader, der allerede er opstået, breder sig.

Fra dette afsnit kan der også være grund til at fremhæve en bestemmelse om, at de sociale myndigheder skal søge vejledning hos den offentlige arbejdsformidling, når de stilles over for tilfælde, hvor erhvervsmæssige foranstaltninger kan komme på tale. De nærmere regler for dette samarbejde skal efter lovforslaget fastsættes ved forhandling med arbejdsministeren og de kommunale organisationer. Det kan dog allerede nu forudses, at der vil blive stillet betydelige krav til arbejdsformidlingens — herunder erhvervsvejledningens — indsats ud fra ønsket om, at der først sættes ind med hjælp til erhvervsmæssige foranstaltninger, når det er klarlagt, at der ikke kan skaffes egnet — måske lettere — beskæftigelse inden for det hidtidige arbejdsfelt, og at den nye beskæftigelse vil passe til ansøgerens evner og øvrige forhold.

I det følgende afsnit findes reglerne om kontant hjælp. Som jeg allerede har været inde på, sondres der mellem forbigående hjælp og varig hjælp. Mellem bestemmelserne om forbigående hjælp findes en regel om hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling, der på én gang skal afløse reglerne om uddannelseshjælp i revalideringsloven, forsorgsloven, mødrehjælpsloven, enkepensionsloven og børneforsorgsloven. Reglen i forslaget bygger på den grundbetragtning, at den, der af hensyn til sine muligheder for at klare sig selv og sørge for sin familie har brug for hjælp til uddannelse, først og fremmest må udnytte de regler, der står åbne for alle uddannelsessøgende, navnlig Statens Uddannelsesstøtte. Det bliver herefter de sociale myndigheders opgave at træde til, hvis der ikke er mulighed for hjælp efter de almindelige regler, eller hvis den hjælp, der kan ydes efter de almindelige regler, ikke slår til. Jeg kan her nævne som et eksempel, at en enlig mor af hensyn til sine børn sædvanligvis har højere boligudgifter end en barnløs studerende, der kan klare sig på et værelse. Afsnittet om kontant hjælp indeholder endvidere regler om udgifter til sygebehandling, der ikke dækkes efter anden lovgivning, og regler om flyttehjælp, der indeholder det nye, at ho-

vedvægten lægges på, at der etableres samarbejde mellem den tidligere og den fremtidige bopælskommune. Afsnittet slutter med regler om hjælp til dækning af merudgifter for såvel børn som voksne med vedvarende fysiske eller psykiske lidelser, når de opholder sig i eget hjem.

I et afsnit om praktisk bistand i hjemmet indføres fællesbetegnelsen „hjemmehjælp“ for husmoderafløsning og den hidtidige hjemmehjælp til pensionister. Lovforslaget hviler på den forudsætning, at det efter en overgangsperiode skal være obligatorisk for hjemmehjælperne at følge undervisningen på et særligt kursus for hjemmehjælperne. Der indføres en regel om, at hjemmehjælperne kan benyttes til aflastning ikke alene i hjem, hvor der passes et barn med en fysisk eller psykisk lidelse, men også hvor der er tale om pasning af en voksen. På basis af et forslag i socialreformkommissionens 2. betænkning er der endvidere medtaget en regel, der giver mulighed for at yde en familie tilskud til betaling af hushjælp, som familien selv har skaffet. Det er dog min opfattelse, at man skal være varsom med at gå for vidt på dette punkt, og hjælpen er efter forslaget knyttet til den udtrykkelige forudsætning, at det sociale udvalg ikke selv kan stille den nødvendige bistand til rådighed.

Lovforslagets afsnit om hjælpemidler er en sammenfatning af regler fra revalideringsloven, omsorgsloven, sygesikringsloven og forsorgsloven. Da der er en glidende overgang fra hjælpemidler i snævrere forstand til boligbærende ændringer og omsorgsarbejde, er også disse områder medtaget i hjælpemiddelafsnittet. Mens adgangen til hjælpemidler og boligbærende ændringer er knyttet til behovet, nemlig at det drejer sig om mennesker med invaliditet eller varig sygdoms- og aldersbetinget svaghed, forudsættes det, at omsorgsarbejde stadig må være forbeholdt pensionister. Dette må ses i sammenhæng med, at meget af det, der iværksættes som omsorgsarbejde, hører under lovgivningen om fritidsundervisning, når der er tale om andre end pensionister.

Som overgang mellem reglerne om de former for bistand, der ydes i den enkeltes eget hjem, og den bistand, der består i optagelse i institution, findes et forholdsvis kort afsnit om dag- og døgnpleje. Her står bl. a. reglerne om, hvor mange børn under 14 år

[Socialministeren.]

man må modtage i dagpleje uden særlig tilladelse. I forhold til de gældende regler sættes antallet ned fra 7 til 5 børn. Endvidere findes her reglerne fra børneforsørgsloven om de kommunale myndigheders formidling af anbringelse i privat dagpleje og om de såkaldte plejetilladelser, der giver ret til at have et barn under 14 år i døgnpleje i et privat hjem.

Det følgende afsnit — *afsnit VII* — er ret stort, idet det omhandler alle typer af sociale institutioner, såvel dag- som døgninstitutioner, opdelt under hensyn til, om det er kommunerne, amtskommunerne eller staten, der har ansvaret for oprettelse og drift af de enkelte institutionstyper. Det fremhæves, at den ansvarlige myndighed kan vælge mellem selv at oprette og drive institutioner eller indgå overenskomst med private institutioner, der, bortset fra helt små daginstitutioner for mindre end 6 børn, altid skal være selvejende. For hver enkelt institutionstype findes det angivet, hvem der fører tilsyn, hvilken myndighed der træffer beslutning om optagelse i institutionen, og hvordan der skal betales for institutionsopholdet — af den enkelte eller den, der har forsørgelsespligt for pågældende.

Det sidste af lovforslagets specielle afsnit omhandler de foranstaltninger, det offentlige først bør gribe til, når alle andre muligheder for en tilfredsstillende løsning af en families problemer synes udtømt. Det drejer sig om hjælpeforanstaltninger, der må iværksættes uden samtykke fra sagens parter. Afsnittet omhandler alene tvangsforanstaltninger for børn under 18 år og en henvisning til reglerne om hjælpeforanstaltninger i loven om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede. Derimod opret holder forslaget ikke reglerne fra forsørgsloven om tvangsmæssig anbringelse af alkoholikere, subsistensløse m. fl. Disse bestemmelser er de senere år så godt som aldrig anvendt i praksis, og det blev allerede i socialreformkommissionens 1. betænkning omtalt, at det skulle overvejes at afskaffe dem.

Lovforslagets sidste afsnit omhandler dels finansierungsordningen, som jeg allerede har omtalt, dels nogle praktiske overgangs- og slutningsbestemmelser.

Hvad angår udgifterne ved dette store lovforslag, skal jeg henvise til de beregning-

ger, der er gjort ret udførligt rede for i de almindelige bemærkninger til forslaget. Her skal jeg blot i korthed nævne, at de samlede udgifter til ydelser efter de 6 love, lovforslaget skal afløse, for finansåret 1972-73 er anslået til godt 5,3 milliarder kr., og at merudgifterne ved de nye regler — navnlig ved at sænke niveauet for den forbigående kontanthjælp fra mellemste invalidepension, som foreslået af socialreformkommissionen, til niveauet for udvidet hjælp — er nedbragt fra de 100 mill. kr., der omtales i socialreformkommissionens betænkning, til et beløb af størrelsen 40-50 mill. kr. Det kan måske give anledning til undren, at der såvel i kommissionsbetænkningen som i bemærkningerne til lovforslaget alene regnes med merudgifter til kontanthjælp. Dette må imidlertid ses i sammenhæng med, at egentlige udgiftsberegninger og -skøn kun med rimelighed kan opstilles på forholdsvis kort sigt, og med, at alt, hvad der hedder institutions- og serviceydelser i forvejen i disse år er inde i en meget kraftig udvikling. Udgifterne på disse felter er derfor også stærkt stigende, men denne tendens har allerede været der i flere år og har ingen forbindelse med gennemførelsen af en ny bistandslov. I virkeligheden kan det næppe inden for de nærmeste år ventes, at udgifterne til institutions- og serviceydelser vil kunne stige som følge af en ny lov. Så godt som al kapacitet på disse felter er allerede sat ind, og en udvidelse af den offentlige indsats — gennem flere investeringer osv. — ville, selv om den blev tilladt, næppe kunne slå igennem før om adskillige år. Det egentlige udgiftsproblem på dette område ligger derfor flere år ude i fremtiden og vil antagelig i højeste grad kunne påvirkes af den planlægning og prioritering, der foretages i de kommende år.

I denne forbindelse er det vigtigt at mærke sig, at den samordning af planlægning og visitation m. v., som en ny bistandslov skulle give mulighed for, vil kunne give direkte økonomiske gevinster, der f. eks. kan benyttes til at skaffe befolkningen en bedre service for de samme udgiftsbeløb, som skulle være brugt efter den hidtidige lovgivning.

I forslaget er lovens ikrafttrædelsesdato angivet som 1. april 1974. Nogle vil nok mene, at det er en kort frist at sætte for

[Socialministeren.]

gennemførelsen af en ny lovgivning, der er så omfattende. Den foreslåede dato har dog fået tilslutning fra såvel Kommunernes Landsforening som Amtsrådsforeningen og Socialinspektørforeningen. Vi må heller ikke glemme, at personalet ved de institutioner, der foreslås nedlagt, for øjeblikket svæver i uvished om deres fremtidige skæbne, og at det må være af stor værdi for kommunernes planlægning, at rammerne for deres fremtidige virksomhed på det sociale område snarest muligt bliver klart afstukket.

Med ønsket om, at der snarest muligt må ske en afklaring på disse områder, skal jeg anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen): Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ophævelse af lov om tilskud til forbrugerpriserne på mejeriprodukter*.

Denne tilskudsordning indførtes i sin tid i forbindelse med loven om almindelig omsætningsafgift og friholder mejeriprodukter for virkningen af 10 pct. moms. De senere forhøjelser af momsen er holdt uden for tilskudsordningen.

Lovens administration blev henlagt til landbrugsministeriet, da toldvæsenet ikke havde teknisk mulighed for at administrere ordningen i forbindelse med den almindelige omsætningsafgift. Tilskudsordningen er administreret ved hjælp af De danske Mejeriers Fællesorganisation som et led i mejeriernes administration af hjemmemarkedsordningen for mejeriprodukter. Tilskudsordningen er ikke forenelig med Det europæiske økonomiske Fællesskabs markedsordning for mælk og mejeriprodukter, der træder i kraft den 1. februar 1973. Dertil kommer, at hjemmemarkedsordningen for mejeriprodukter ophører 1. februar 1973 og dermed også de tekniske muligheder for en enkel og kontrolmæssigt effektiv administration af tilskudsordningen.

Tilskuddet ydes til alle mejeriprodukter, dvs. smør, mælk, fløde og ost samt syrnede mælke- og flødeprodukter. Det er for finansåret 1972-73 anslået til 205 mill. kr., således at den statsfinansielle virkning af en ophævelse af ordningen pr. 1. februar 1973 for-

holdsmæssigt skulle være en besparelse i finansåret 1972-73 på ca. 34 mill. kr.

Bortfaldet af forbrugertilskuddet påvirker ikke pristallet.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til velvillig, hurtig behandling i folketinget.

Ordføreren for forslagsstillerne (Holger Hansen): Hermed skal jeg tillade mig at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om lokaliseringsrådgivning*.

Venstre genfremsætter herved sit forslag fra sidste forår om oprettelse af et lokaliseringsråd, men vi afstår foreløbig fra at genfremsætte vort forslag om en undersøgelse af årsagerne til den skæve fordeling af befolkning og erhverv mellem landets forskellige dele m. v., idet vi vil afvente boligministerens lovforslag om den fysiske planlægning, som blev stillet i udsigt i regeringens åbningstale.

Oprettelsen af et lokaliseringsråd er kun et af de mange midler, som venstre mener kan medvirke til at frembringe en bedre balance mellem landsdelene og mellem by og land. Gennem en hensigtsmæssig udformning af byrdefordelingslovgivningen, skattelovgivningen, takst- og transportpolitikken, ved udflytning af offentlige institutioner og naturligvis gennem den planlægningslovgivning, som er på vej, vil man kunne fremme den nævnte målsætning. Også egnsudviklingspolitikken og skole- og uddannelsespolitikken er vigtige led i denne sammenhæng.

Jeg skal ikke igen detaljeret nævne de forhold, som ligger bag ønsket om denne lokaliseringspolitik. Men det er som nævnt ved forelæggelsen sidste år ting som: trafikpres, boligforhold, forureningsfare, pris- og løninflation, forsyningsforhold, sociale misforhold og kriminalitet i de store bysamfund. Det er omvendt risikoen for stagnation, arbejdsløshed, lavtlønsforhold, skatteforhold og økonomi i det hele taget i land-distrikterne samt de gode muligheder for at klare en erhvervmæssig tilgang uden de samme ulemper som i storbyerne, der får venstre til at ønske en bedre fordeling af erhvervs- og befolkningsudviklingen.

Når vi har undladt at genfremsætte vort forslag om nedsættelse af et udvalg til under-